

V Bruselu dne 31.1.2018
COM(2018) 50 final

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Hodnocení programu Erasmus+ na období 2014–2020 v polovině období

{SWD(2018) 40 final}

Erasmus+ je program Unie, který podporuje opatření v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, mládeže a sportu s rozpočtem ve výši **16,45 miliardy EUR na období 2014–2020¹**. Cílem programu je poskytnout více než **4 milionům osob** možnost získat dovednosti a realizovat osobní, sociálně vzdělávací a profesní rozvoj, a to prostřednictvím studia, odborné přípravy, praxe nebo dobrovolnické činnosti v zahraničí vykonávané po celém světě. Program má podporovat zvyšování kvality, špičkovou kvalitu inovací a internacionalizaci **organizací** působících v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, mládeže a sportu. Program Erasmus+ pomáhá evropským zemím rovněž modernizovat a zdokonalovat jejich **systemy** vzdělávání a odborné přípravy a jejich **politiky** v oblasti mládeže a sportu, a to posilováním jejich úlohy jakožto faktorů růstu, zaměstnanosti, konkurenceschopnosti, inovací a sociální soudržnosti.

Tato zpráva o **hodnocení** programu Erasmus+ v **polovině období**, včetně posouzení dlouhodobých dopadů předchozích programů, se podává podle článku 21 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1288/2013² a je k ní připojen pracovní dokument útvarů Komise, který obsahuje veškeré doklady. Zpráva vychází z vnitrostátních zpráv, které předložily země programu, hodnotící zprávy poskytnuté nezávislým externím zhotovitelem, jiných recenzovaných studií, zkušeností s řízením programu a **více než milionu odpovědí od všech zúčastněných stran**. Zpráva hodnotí pokrok při provádění programu Erasmus+ ve všech zúčastněných zemích³ v období 2014–2016 před celkovým navýšením rozpočtu. Zkoumá rovněž dlouhodobé dopady sedmi předchozích programů z období **2007–2013** (následné hodnocení), včetně v partnerských zemích.

Program Erasmus+ je na nejlepší cestě k **dosažení ukazatelů výkonnosti** stanovených v právním základu, kdy se během méně než tří let jednotlivých činností v oblasti mobility zúčastnilo **1,8 milionu osob** a do projektů spolupráce se zapojilo **více než 240 000 organizací**. S ohledem na základ hodnocení financovaly programy, které jsou předmětem přezkumu, mezi roky 2007 a 2016 vzdělávací mobilitu u více než **4,3 milionu mladých lidí a u více než 880 000 aplikujících odborníků**. Mnohem více osob mělo mimoto prospěch z projektů spolupráce, do nichž se zapojilo **940 000 zúčastněných organizací**.

Z hodnocení celkově vyplývá, že program **Erasmus+ je zúčastněnými stranami i veřejností vysoce oceňován**. Zjištění tohoto hodnocení, jež jsou podrobně rozvedena v pracovním dokumentu útvarů Komise, prokazují, že se všechny hodnocené programy ukázaly jako **vysoce účinné**. Jejich evropská přidaná hodnota je nesporná. Program Erasmus+ je mimoto považován za **soudržnější, relevantnější** a jen částečně **účinnější** než jeho předchůdci. Na základě návrhů uvedených ve vnitrostátních zprávách a s přihlédnutím k doporučením externího hodnotitele se předkládají návrhy na úpravu provádění stávajícího programu s cílem pomoci dosáhnout do roku 2020 jeho plného potenciálu a s ohledem na následný program budou uváženy návrhy na zlepšení.

¹ Včetně financování z nástrojů pro vnější činnost.

² Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 50, rozpočet.

³ Země programu: členské státy EU, Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Island, Lichtenštejnsko, Norsko a Turecko. Partnerské země: další země, které nejsou členy EU.

Účelnost

Při hodnocení bylo zjištěno, že program **Erasmus+ je vysoce oceňován** jak zúčastněnými subjekty, tak i širokou veřejností, která program pokládá za **třetí nejpozitivnější výsledek EU**. Příjemci programu udávají míry spokojenosti přesahující 90 %.

U **účastníků vzdělávání** (studenti, učni, dobrovolníci, mladí lidé atd.) hodnocené programy měly a mají pozitivní dopad na **získávání znalostí a kompetencí**, což zlepšuje **zaměstnatelnost** a podnikavost a zkracuje přechod ze vzdělávání do zaměstnání (v porovnání s jednotlivci, kteří se programu Erasmus+ nebo předchozích programů nezúčastnili, zvýšení o 13 %). Z hodnocení vyplývá, že program Erasmus+ podporuje ochotu pracovat či studovat v zahraničí (+31 %) a rozvoj znalostí cizího jazyka (v testech znalostí o 7 % vyšší), že ovlivňuje pozitivní vnímání jednotlivců, pokud jde o význam učení pro jejich profesní a **osobní rozvoj** (+8 %), a že u studentů dokonce zvyšuje míru dokončení studia (+2 %).

K dispozici jsou rovněž důkazy o jeho **příspěvě k soudržnější Unii**. Program Erasmus+ podporuje pozitivní sociální/občanské chování a **vědomí „Evropana“** (+19 % v porovnání s osobami, které se programu nezúčastnily). Znevýhodněné mladé lidi (11,5 % celkového počtu účastníků programu Erasmus+) oslovuje více než jeho předchůdci nebo srovnatelné vnitrostátní programy. Hodnocení však poukazuje na nutnost učinit více k oslovení vyššího počtu zranitelných osob ve společnosti a k usnadnění účasti menších organizací.

- Při stávající struktuře programu do roku 2020 zintenzivní Komise své úsilí o zajištění toho, aby byl program **Erasmus+ dostupnější** pro osoby ze znevýhodněného prostředí nebo se zvláštními potřebami. Komise podnikne kroky k **usnadnění účasti škol a ostatních drobných subjektů** v programu.
- Po roce 2020 uváží Komise v budoucím programu možnost dalšího **posílení dimenze týkající se začleňování**, a to větší integrací znevýhodněných a zranitelných skupin do činností v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, mládeže a sportu.

U **aplikujících odborníků** (učitelé, školitelé, pracovníci s mládeží, zaměstnanci atd.) se účast projevuje v profesním rozvoji – zejména co se týká možností **většího navazování kontaktů** (+22 procentních bodů) a většího využívání **digitálních zdrojů** (+5 bodů) – ve spojení se silnější vazbou na Evropu (+6 bodů).

U **zúčastněných organizací** (školy, univerzity, poskytovatelé odborného vzdělávání a přípravy a vzdělávání dospělých, mládežnické a sportovní organizace atd.) jsou očekávané změny postupné a jejich intenzita se v jednotlivých oblastech programu liší. Pro hlubší transformaci je zapotřebí další účast. Hodnocení však prokazuje, že program má **jednoznačný účinek v podobě „poevropštění“⁴**.

Ačkoliv to je méně viditelné, hodnocení rovněž potvrdilo, že **předmětné programy měly dopad na přípravu a provádění politik v oblasti vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu⁵**, zejména v případě vysokoškolského vzdělávání, kde byl příslušný rozpočet

⁴ Pracovní dokument útvarů Komise, 5.1.2.1.

⁵ Pracovní dokument útvarů Komise, 5.1.2.2.

dostatečně vysoký, nebo měly nepřímý dopad v důsledku financování politické spolupráce mezi orgány. V dlouhodobém horizontu vedou programy v Evropě k pochopení toho, že **vzdělávací mobilita přináší jednotlivcům výhody** a že **výsledky učení mají být validovány a uznávány společně**. Hodnocené programy jsou rovněž **důležité pro globální dosah EU**, zejména pro snazší uznávání kvalifikací mezi evropskými a partnerskými zeměmi.

Systémové účinky odpovídají **pokroku při šíření** výsledků financovaných projektů, a to díky jediné specializované platformě⁶. **Důkazy o využívání výsledků projektů tvůrci politik však nejsou vždy jednoznačné**, zejména pokud se tito projektu neúčastní od počátku.

- **Na podporu dopadů na politiku** uváží Komise další možnosti posílení účinků na úrovni systémů a účinnějšího začleňování výsledků úspěšných projektů na vnitrostátní úrovni.
- Při přípravě budoucích programů přezkoumá možnosti rozvoje a financování úspěšných projektů programu Erasmus+, jež mohou vést ke strukturálním reformám na vnitrostátní úrovni, **ve větším měřítku** (zejména s podporou z evropských strukturálních a investičních fondů).

Hodnocení celkově prokázalo, že v polovině období program Erasmus+ **dosáhl či překročil většinu ukazatelů** stanovených v jeho právním základě. Poptávka značně přesahuje dostupné financování. Do budoucna (aniž by byl dotčen příští víceletý finanční rámec) hodnocení potvrdilo **schopnost programu absorbovat navýšení celkového rozpočtu**. Pokud by tomu tak bylo, předpokládá se, že by stávající **rozdělení mezi jednotlivé oblasti programu mohlo být pozměněno** s cílem posílit oblasti, u nichž navýšení rozpočtu zajistí největší nárůst efektivnosti, pokud jde o dopady. **Školní vzdělávání, odborné vzdělávání a příprava** a činnosti v oblasti mládeže, kde byly prokázány dopady jednotlivých programů, nikoli však v takovém měřítku jako u vysokoškolského vzdělávání kvůli nižším rozpočtovým přidělům, byly určeny jako oblasti **s vysokým potenciálem** pro širší zapojení do činností programu Erasmus+ v nadcházejících letech.

- Od roku 2018 budou v rámci programu Erasmus+ zahajována nová opatření a činnosti k zajištění **větších příležitostí k mobilitě** žáků, účastníků odborného vzdělávání a přípravy a učňů.
- Ve svém sdělení o ***posilování evropské identity prostřednictvím vzdělávání a kultury***⁷ představila Komise vizi týkající se rozšíření budoucího programu Erasmus+ do roku 2025 ve všech kategoriích účastníků vzdělávání (včetně žáků, studentů, stážistů a učňů) a učitelů s cílem **zdvojnásobit počet účastníků** a oslovit ty ze znevýhodněných prostředí⁸.

Nedávno byl zaveden **nástroj pro záruky za půjčky na magisterské studium**. První příjemci poskytli pozitivní zpětnou vazbu. Tento nástroj však **dosud nesplnil očekávání**,

⁶ <http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/projects>

⁷ *Posilování evropské identity prostřednictvím vzdělávání a kultury – Příspěvek Evropské komise k setkání vrcholných představitelů 17. listopadu 2017 v Göteborgu*, COM(2017) 673.

⁸ Aniž by byl dotčen příští víceletý finanční rámec.

pokud jde o objem, a to kvůli opožděnému zavedení, nízké míře přijetí ze strany finančních institucí a nedostatečné informovanosti studentů.

- Do roku 2020 hodlá Komise **roční rozpočtové příděly pro nástroj pro záruky za půjčky na magisterské studium snížit**, aniž by se změnila celková částka přidělená na ostatní činnosti v oblasti vysokoškolského vzdělávání.

Přidaná hodnota EU a relevance

Vzhledem k dosaženým výsledkům vyzdvihuje hodnocení **nespornou evropskou přidanou hodnotu** hodnocených programů⁹. To vyplývá z vysokého objemu a širokého rozsahu financovaných činností spolu se spravedlivějším přístupem k vzdělávací mobilitě, zahrnutými osvědčenými postupy, hlubší integrací EU a jednoznačnějším mezinárodním rozměrem. Ostatní programy financující srovnatelná opatření na vnitrostátní úrovni jsou co do objemu i rozsahu podstatně menší. S největší pravděpodobností nebudou schopny financování z programu Erasmus+ nahradit.

Hodnocení prokázalo, že program Erasmus+ je **s politikami EU lépe sladěn** než jeho předchůdci a je dostatečně flexibilní, aby se přizpůsobil novým potřebám na úrovni EU, jako je větší sociální začleňování a předcházení násilné radikalizaci¹⁰. Aby bylo dosaženo maximálních dopadů programu, doporučuje se v hodnocení **omezit počet priorit a priority lépe zaměřit**.

- Ve stávajícím programu byl větší důraz kladen na opatření, která přispívají k **sociálnímu začleňování**, a to na základě [pařížského prohlášení](#)¹¹, nových prioritních oblastí v rámci **ET 2020** a **strategie pro mládež**¹² nebo **nové agendy dovedností pro Evropu**¹³.
- Budoucí program by měl i nadále **napomáhat při plnění politických priorit EU**, přičemž by měla být současně zachována flexibilita, pokud jde o jeho úpravu v případě potřeby, a zajištěna jeho vysoká relevance pro zúčastněné země. Některá opatření, zejména ta, která podporují partnerství, by se mohla **zaměřovat na méně priorit**.

Závěrečné hodnocení programu posoudí rovněž výsledky velkých znalostních aliancí a aliancí odvětvových dovedností, které byly zavedeny v rámci programu Erasmus+ za účelem **podpory inovací** ve vysokoškolském vzdělávání a odborném vzdělávání a přípravě. Tato opatření nebyla dostatečně dokončena, aby je bylo možno v polovině období vyhodnotit.

⁹ Pracovní dokument útvarů Komise, 5.5.

¹⁰ Pracovní dokument útvarů Komise, 5.2.

¹¹ Prohlášení o prosazování občanství a společných hodnot svobody, tolerance a nediskriminace v procesu vzdělávání, Paříž 17. března 2015.

¹² Společná zpráva Rady a Komise pro rok 2015 o provádění strategického rámce evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET 2020), Úř. věst. C 417, 15.12.2015, s. 25; usnesení Rady o pracovním plánu Evropské unie v oblasti mládeže na období let 2016–2018, Úř. věst. C 417, 15.12.2015, s. 1.

¹³ COM(2016) 381 ze dne 10. června 2016.

- Do roku 2020 Komise dále konsoliduje **různé způsoby nakládání s projekty**, které jsou zaměřeny především na podporu spolupráce a výměn, na rozdíl od projektů, jež mají podporovat inovace.
- V novém programu budou uváženy způsoby **podpory inovací**.

Z hodnocení rovněž vyplývá, že existuje potenciál k zavedení cílenějších akcí k dosažení **maximální relevance** činností programu **Jean Monnet** a **přidané hodnoty programu** v oblasti **vzdělávání dospělých**.

Výuka a výzkum týkající se záležitostí EU jsou nyní ve vysokoškolském vzdělávání relativně rozšířené. Po hospodářské a politické krizi v posledních deseti letech je naopak zapotřebí zajistit větší porozumění evropské integraci a větší pocit sounáležitosti s Evropou u nejmladších generací.

- **Program Jean Monnet** by bylo možno v budoucím programu přepracovat tak, aby **se zabýval širší cílovou skupinou** (včetně škol), a to s cílem zvýšit informovanost o společných evropských hodnotách.

V hodnocení se zdůrazňuje, že dopady na oblast vzdělávání dospělých, která se v současnosti zaměřuje na široké obyvatelstvo, jsou zeslabeny kvůli roztržité a rozmanité povaze této oblasti.

- Komise uváží možnosti **většího zaměření podpory EU na nadnárodní činnosti v oblasti vzdělávání dospělých**.

Soudržnost

V hodnocení byla zjištěna **vysoká úroveň doplňkovosti mezi** programem Erasmus+ a ostatními příslušnými politikami a programy EU (např. Evropským sociálním fondem a programem Horizont 2020). Ačkoliv se úroveň synergií liší, je udivující, že hodnocení odhalilo **velmi málo překrytí**¹⁴.

Silná vnitřní soudržnost programu v porovnání s jeho předchůdci vyplývá ze **zahrnutí celoživotního učení**. Spojení oblastí, které jsou (na vnitrostátní úrovni) často odděleny, v jednom programu EU je vnímáno jako skutečnost, která podporuje doplňkovost a mezinárodní orientaci¹⁵.

Meziodvětvová spolupráce v rámci programu Erasmus+ se výrazně zvýšila (v porovnání s předchozími programy +23 procentních bodů). Naprostá většina projektů spolupráce nyní zahrnuje nejméně jednu organizaci z jiné oblasti programu. V rámci programu Erasmus+ postupně dochází ke spolupráci mezi vzděláváním a odbornou přípravou a občanskou společností.

V hodnocení se zdůraznilo, že program měl jednoznačně prospěch z **jednodušší** struktury programu a seskupení činností do tří klíčových akcí (mobilita jednotlivců, spolupráce a

¹⁴ Pracovní dokument útvarů Komise, 5.3.2.

¹⁵ Pracovní dokument útvarů Komise, 5.3.1.

podpora reforem politik), jak se očekávalo v posouzení dopadů. K **většímu zviditelnění** programu ve prospěch jednotlivých oblastí přispělo **jednotné označení**. Program Erasmus+ zlepšil svou **zeměpisnou rovnováhu** a lépe zapojuje malé země a země ze střední a východní Evropy.

Soudržnost **lze zlepšit ve vztahu ke sportu**. K dosažení smysluplných výsledků by zdroje neměly být příliš rozptýlené.

- Komise bude usilovat o **lepší zacílení některých akcí v oblasti sportu, zejména s ohledem na aspekty sociálního začleňování**, a omezí překrývání s činnostmi v oblasti mládeže.

*Efektivnost a zjednodušení*¹⁶

Z důkazů vyplývá, že **opatření programu Erasmus+ v oblasti mobility jsou jednoznačně nákladově efektivní**, zejména mobilita účastníků vzdělávání (s náklady pro EU ve výši 15 EUR na osobu a den). Hlavním problémem bude **zvýšení efektivnosti decentralizovaných akcí s partnerskými zeměmi**, jež mají zvláštní kritéria a roztržité rozpočty spadající do finančních prostředků EU vyčleněných na vnější vztahy.

Náklady na řízení (ve výši 6 % rozpočtu programu Erasmus+¹⁷) **jsou přiměřené**, zejména v porovnání s obdobnými vnitrostátními programy (v průměru 14 %), ačkoliv **by bylo možno dosáhnout větších úspor z rozsahu**. Do roku 2020 se proto očekává větší nárůst efektivnosti.

Co se týká zjednodušení, integrovaná povaha programu Erasmus+ umožňuje používat u žádostí o granty, monitorování, auditu nebo šíření výsledků průřezové nástroje. **Po složitém přechodném období** mezi předchozími programy a stávajícím programem panuje obecná shoda, že program Erasmus+ zaznamenal významné zlepšení (např. zjednodušené granty, digitalizace, Certifikát mobility v odborném vzdělávání a přípravě a on-line jazyková podpora¹⁸), **používání postupů a nástrojů IT v oblasti řízení by však mělo být snazší**, aby se u prováděcích subjektů a příjemců snížila administrativní zátěž úměrně grantům, které dostávají.

- Od roku 2018 usnadní Komise podávání žádostí o granty zavedením internetových formulářů. Tato postupná **zlepšení budou pokračovat** po celou dobu trvání programu.
- Budoucí program by měl dále konsolidovat stávající zvyšování efektivity, zejména **snížit administrativní zátěž** zjednodušením postupů podávání žádostí a zpráv, zajištěním větší interoperability a uživatelské přívětivosti nástrojů IT a větší flexibilitou rozpočtu při současném zachování odpovědnosti.

Nyní je náležité zajištěn decentralizovaný způsob provádění prostřednictvím vnitrostátních agentur. V roce 2014 byl zaveden **přístup** k řízení programu, který je **skutečně založen na výkonnosti**. V návaznosti na uznané zlepšení při sledování výsledků

¹⁶ Pracovní dokument útvarů Komise, 5.4.

¹⁷ Včetně poplatků za správu pro vnitrostátní agentury, jež jsou podpořeny z operačního rozpočtu.

¹⁸ <https://erasmusplusols.eu/>

programu Erasmus+ je třeba některé ukazatele doladit a **od účastníků by bylo možno shromažďovat méně údajů a tyto údaje lépe využívat.**

- Komunikace mezi Výkonnou agenturou pro vzdělávání, kulturu a audiovizuální oblast a vnitrostátními agenturami se zlepšila s cílem dosáhnout větších **synergií mezi centralizovanými a decentralizovanými akcemi.**
- Komise uváží možnosti zdokonalení monitorování programu Erasmus+ jeho rozšířením na projekty spolupráce a centralizované akce za účelem **přiměřeného vytěžování získaných dat, aby bylo rozhodování založeno na důkazech.**